
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

02.12.2025

Кадыбаш авылы

КАРАР

№ 13

«2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау" муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге территориясендә жирләрне саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 статьялары нигезендә, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»гы 2004 елның 28 июлендә кабул ителгән 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының «Кадыбаш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге мәгълүмат стендында халыкка житкерергә, Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<https://pravo.tatarstan.ru>), Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Әгерҗе муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга (<https://agryz.tatarstan.ru>).

3. Әлеге карар 2026 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районы
Кадыбаш авыл җирлеген
башкарма комитеты җитәкчесе

Х.Л.Закиров

Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районы
Кадыбаш авыл җирлеген
Башкарма комитетның
2025елның 2декабрендә кабул ителгән
13 нче номерлы карары белән
расланды

**"2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл җирлеген
җирләреннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

2025г.

2026-2028 елларга
Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының
Кадыбаш авыл җирлеге территориясендә
җирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль
программасының паспорты

Программаны эшләү өчен нигез	Россия Федерациясенең Җир кодексы, Россия Федерациясенең Бюджет Кодексы
Заказчы	Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Кадыбаш авыл җирлеге җирләрен саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану чараларын гамәлгә ашыру
Программаны билгеләү	Кадыбаш авыл җирлеге җирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтиҗәләр	Җирләрне саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану, бозылган җирләрне торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм аның тормыш сыйфатын арттыру өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
Программаны гамәлгә ашыруга контроль	Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты, Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Җир биләүчеләрнең һәм алардан файдаланучыларның җирләрне саклау һәм алардан нәтиҗәле файдалану эшчәнлеген координацияләү Кадыбаш авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла. Программаны төгәлләштерү кирәк булган саен үткәрелә
Финансирование чыганагы	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты акчалары, оешмалар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла
Финансирование күләме	Авыл җирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум. 2028 ел – 3000 сум

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсеннәң хәзерге торышына характеристика һәм төп проблемалар.

Әйләнә-тирә мохитнәң мөһим өлеше булган җирне куллану башка табигый объектлар - хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм җир асты байлыклары белән бәйлә. Җирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурсларны куллану мөмкин түгел. Җиргә карата хужасызлык тиз арада яки якын киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, җирнәң өске катламы - туфракның җимерелүенә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына түгел, ә бөтен табигый комплекста экологик начарлануга китерәчәк.

«2026-2028 елларга Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл җирлегендә җирләрдән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба – Программа) икътисадны ныгыту файдасына дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүче җирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңайлы шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Җир фондын зур күләмдә төрле максатларда файдалану әйләнә-тирә мохитның барлык экосистема буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр сала. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, экосистеманың берәр буынының дәрәҗәсенең бозу, ул урман, хайваннар дөньясы, җир булсынмы, дисбаланска һәм экосистеманың бөтенлеген бозуга китерә.

Җирне рациональ кулланмау, аңа үз файданы гына күздә тотып һәм хужаларча булмаган караш җирнәң башкара торган функцияләре бозылуга, табигый үзенчәлекләренәң кимүенә китерә. Җирне саклау нәкъ менә рациональ җир куллану тәмин ителгәндә генә нәтиҗәле була ала.

Хәзерге этапта Кадыбаш авыл җирлегендә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм аның халкының экологик яктан куркынычсыз яшәеше проблемалары җирләргә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл җирлегә дәрәҗәсендә җирләргә саклау һәм куллану буенча җирле проблемаларны мөстәкыйль рәвештә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә чишү, хәзерге буын кешеләре өчен генә түгел, киләчәк буыннар файдасына да хәл итеп була.

Татарстан Республикасының Әгерҗе муниципаль районының Кадыбаш авыл җирлегә территориясендә төрлечә рөхсәт ителгән кулланылыштагы җир кишәрлекләре бар. Авыл хужалыгына караган җирләр иң кыйммәтлеләре булып тора. Авыл җирлегә территориясендәге көтүлекләр, культура-техник яктан караганда, күбесенчә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын да исәпкә алганда, табигый көтүлекләр артык авырлык кичерми. Торак пунктның күпчелек көтүлекләрендә яшел үлән артыгы белән. Территориянең экологик торышы уртача яхшы, әмма

рөхсәтсез, стихияле чүплекләр тирә-як мохиткә начар тәэсир итә һәм экологик хәлне тагын да катлауландыра.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм тормышка ашыру этаплары.

Кадыбаш авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап бирүчәнлеге һәм контрольдә тотылуы, нәтижәлелеге жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендәге муниципаль сәясәтнең төп принциплары булып тора.

Муниципаль программаның максатлары - жирнең һәм туфракның пычрануын, кимүен, деградациясен, бозылуын, юкка чыгуын һәм жиргә, туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең үзлекләрен яхшырту өчен, уңдырышлылыгын торгызу.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрнең деградациясен, пычрануын, чүпләнүен, жимерелүен, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, рациональ файдаланылмый торган яки максатчан билгеләнеше буенча һәм рөхсәт ителгән файдалануга туры килми торган жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Өлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерүгә, яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл жирлегенең инвестиция жәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуңа бәйле рәвештә икътисадның үсүенә, жирләрне нәтижәлерәк файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1). Торак пунктларны төзекләндерү;
- 2). Жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;
- 3). Жирләрне нәтижәле файдалану.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Кадыбаш авыл җирлеге территориясендә җирләрне саклау һәм файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча планлаштырылган чаралар.

№	Чараның атамасы	Финансирование һәм аның (мең сумнардә)	Башкаручы	Үтәлү вакыты	Жаваплы
1.	Чокырларның өске сөзәклеген ныгыту	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Җирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар
2.	Грунтның гомумтаралган файдалы казылмалар карьерларына инвентаризация үткөрү. Күрсәтелгән карьерларны конкрет оешмаларга беркетү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.	-	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе
3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, хосусый затларның, җирдән файдаланучыларның үз акчалары	Карьердан файдаланучылар	даими	Оешма җитәкчеләре, шәхси затлар

4.	Хосусый буаларны, башка гидротехник су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны конкрет милекчеләргә тапшыру.	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе
5.	Жирләрдән файдалану чикләрен, линия корылмалары объектларын, юл чөлтәрен, чикләнгән файдаланудагы жирләрен, сыйфат күрсәткечләрен куеп, әлеге жирләренң бердәм банкын булдыру һәм алып бару	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты	2026-2028	Авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе
6.	Кадыбаш авыл жирлеге торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Авыл жирлеге бюджеты 2026 ел - 3000 сум. 2027 ел – 3000 сум 2028 ел – 3000 сум.	Авыл жирлеге башкарма комитеты	даими	Авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре белән капланудан саклау һәм зарарлы организмнардан яклау чараларын үткөрү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләренң урнашуы буенча	даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Хужалык эшчәнлегә нәтижәсендә деградациягә, пычрануга, чүплөнүгә, башка тискәре (зарарлы) йогынтылар аркасында бозылуга дучар булган жирләрен яхшыртуны һәм торгызуны тәмин итү	Жирдән файдаланучыларның үз акчалары	Жирләренң урнашу урыны буенча	даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар